

המביא פרק רביעי ביצה

לא

עין משפט נר מצוה

י א מיי פ"ב מהלכות
י"ט הלכה ט' טושי"ט
א"ח פ"י מקץ סעיף ג'
יח ב מיי ט"ז הלכה טו
טושי"ט ט"ז סעיף ד'
יט ג מיי ט"ז הלכה ט'
טושי"ט ט"ז סעיף ג' :

רבינו הגאון

מתני' מביאין עצים
מן השדה מן המכונס,
ומן הקרפף אפילו מן
המפוזר. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין מביאין
עצים אלא מן המכונסין
שבקרפף. ואקשנין עליה
הוא אגן [נתן] מן הקרפף
ואפילו מן המפוזרים
שבקרפף. ונפרקין מתני'
ואית להו פומתא וזאפילו רחוק מן
העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא
דאינו סמוך שרי צפותא מכלל
דסמוך שרי אפילו צלל פומתא ותרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך צלל
פומתא או צאינו סמוך צפותא או
לנמא ר' יהודה סבר כל סמוך צין
שרי דקס"ד השתא דקמס קרפפות
ליה להו פומתא ואתא ר' יוסי למימר
דצעי פומתא אפילו צסמוך כ"ש
צרוק אצל סמוכה צלל פומתא
אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה
השר מקולין נהי דר' יהודה תלי טעמא
צסמוכה דוקא אצל פומתא אינה
מועלת כלום מ"מ רבי יוסי אמאי
לא דייק כדפי' לעיל לנישנא קמא
דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי
צפותא צאינו סמוך מכלל דצסמוך
מועיל צלל פומתא דהשתא לנישנא
קמא דרבי יהודה דצעי תרמי קאמר
לרבי יוסי סגי צחדא כ"ש להאי
לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה
סגי צחדא צסמוך צלל פומתא ומיך
דע"כ לא מלינן למימר דרבי יוסי
תרמי לקולא אית ליה צהאי לישנא
דקאמר לנישנא קמא דהואיל והאי
לישנא ז"ל דרבי יהודה לא קפיד
אפומתא ולא ס"ל דקמס קרפפות
אית להן פומתא אלא כל סמוך צין

מן הקרפף ואפילו מן המפוזר. תימה הא הוי מעמלא דהוא אכז
מלאכה ו"ל דלא שייך עמור אלא צמוקס שגדילים סג
דמוכה צפרק כלל גדול (שבת דף עג.): **איבעיא** להו היכי קאמר
ב"ש שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת וכו'. אצל לא גרס ר'
יוסי לקולא או לחומרלא דא"כ משמע

דמספקא ליה דרבי יוסי שמה הוא
מתמייר יותר מת"ק ומה היא דהא
צמלמיה דרבי יהודה נמי מספקא
ליה היכי אתמר אלא ה"ג היכי קאמר
וכו' והכי פי' כל סמוך לעיר וגם
אית ליה פומתא וצעי רבי יהודה
תרמי לחומרלא דלע"ג דסמוך צעי
פומתא והא דלא פי' צדכריו פומתא
משום דקסדר סתם קרפפות יש להן
פומתא ואתא רבי יוסי למימר הואיל
ואית להו פומתא וזאפילו רחוק מן
העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא
דאינו סמוך שרי צפותא מכלל
דסמוך שרי אפילו צלל פומתא ותרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך צלל
פומתא או צאינו סמוך צפותא או
לנמא ר' יהודה סבר כל סמוך צין
שרי דקס"ד השתא דקמס קרפפות
ליה להו פומתא ואתא ר' יוסי למימר
דצעי פומתא אפילו צסמוך כ"ש
צרוק אצל סמוכה צלל פומתא
אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה
השר מקולין נהי דר' יהודה תלי טעמא
צסמוכה דוקא אצל פומתא אינה
מועלת כלום מ"מ רבי יוסי אמאי
לא דייק כדפי' לעיל לנישנא קמא
דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי
צפותא צאינו סמוך מכלל דצסמוך
מועיל צלל פומתא דהשתא לנישנא
קמא דרבי יהודה דצעי תרמי קאמר
לרבי יוסי סגי צחדא כ"ש להאי
לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה
סגי צחדא צסמוך צלל פומתא ומיך
דע"כ לא מלינן למימר דרבי יוסי
תרמי לקולא אית ליה צהאי לישנא
דקאמר לנישנא קמא דהואיל והאי
לישנא ז"ל דרבי יהודה לא קפיד
אפומתא ולא ס"ל דקמס קרפפות
אית להן פומתא אלא כל סמוך צין

אית ליה פומתא צין לית ליה פומתא אס כן לא היה לרבי יוסי
למתני כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
אס יש לו פומתא אפילו אס היה צסוף התחום שרי הא אס
סמוך שרי צלל פומתא ומדנקט כל משמע דיש קרפפות דאין
להן פומתא רבי יוסי ודאי תלי טעמיה צפותא דוקא צין סמוך
צין רחוק אצל לנישנא קמא ניחא דמלינא לפרושי דרבי יוסי
תרמי לקולא אמר וניחא לישן כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני אס יש לו פומתא אדרבה אי הוה קאמר דכל הנכנסין
משמע דרבי יהודה לא קמיירי צפותא וליחא דעל כרחיך רבי
יהודה צפותא איירי אצל לנישנא דכל שנכנסין לו צפותא
משמע דמיירי צפותא שאס תמני לומר דלא מיירי רבי
יהודה צפותא אס כן רבי יוסי אי אמר תרמי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה צפותא אדרבה
רבי יהודה לא מיירי צפותא אלא הוה ליה למתני אס יש לו
פומתא (א) והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדקתני
רבי יוסי וכו' דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לנישנא דכל הנכנסין
וצסיפא דמלמיה אצטרך לסיים ואפילו צמוך תחום שבת ש"מ
דרבי יוסי תרמי לקולא קאמר דאי רבי יוסי צפותא תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוה סמוך צעי פומתא לא הוה ליה לסיימי ואפילו
צמוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
צה צפותא דמאי אמרת דאצטרך לסיימי רבי יוסי אומר (ב) צמוך
תחום שבת לטעמיה דהתיר צפותא אפילו רחוק מלישנא דכל
הנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל הנכנסין צפותא שרי
אפילו צרוקא אמאי מסיים צדכריו אפילו צמוך תחום שבת
אלא ש"מ דלא צעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק
וה"ק

מתני' מביאין עצים. המלושים מן השדה צמתוך המכוס ציו"ט:
מן המכונס. אס נכסו מערב י"ט דגלי דעמיה דעלייהו סמוך ואינו
מוקף אצל המפוזרין מוקפין: ומן הקרפף. שהוא משתמר ומוקף
סביב אפילו מפוזרים שבו לא הקפה מדעמו: סמוך לעיר. ממש:

אפילו צמוך תחום שבת. צסופו:
גב' יחידא היא. רבי שמעון צן
אלעזר קאמר לה דלמחר צית הלל
הכי שרו ופליגי רצנן דעליה: **קמפוזרין**
דמו ואפילו לא פורתא הרוח דמסתמא
לא סמכה דעמיה סבר מצדר להו
זיקא: ואי אסתא מנא עליהו.
להצדיקן שפיר דמי דסמכה דעמיה:
רבי יוסי לקולא או לחומרלא קאמר לא
גרסינן דהא מלמיה דרבי יהודה נמי
צמעינא לן היכי אתמר וה"ג אצעינא
להו היכי קאמר כל הסמוך לעיר
והוא דאית ליה פומתא ואתא ר'
יוסי למימר כיון דאית ליה פומתא
אפי' צמוך תחום שבת נמי או דלמא
ה"ק כל סמוך לעיר צין דאית ליה
פומתא צין דאית ליה פומתא ואתא
רבי יוסי למימר אפי' צמוך תחום
שבת דוקא דאית ליה פומתא אצל
דאית ליה פומתא אפילו סמוך לעיר
נמי לא הא שמע מדקתני רבי יוסי
אומר כל שנכנסין לו צפותא ואפילו
צמוך תחום שבת ש"מ רבי יוסי סרי
לקולא קאמר. והכי פי' היכי קאמר
מתני' כל סמוך לעיר והוא דאית
ליה פומתא מפתח משתמר והאי
דלא תנא ליה צבדיא משום דקא סבר
סתמין יש להן פומתא ואסתם קרפפות
אמרה למלמיה ואתא רבי יוסי למימר
כיון דאית ליה פומתא לא צעינן סמוך
וממילא דאי לית ליה פומתא צעינן
סמוך ואסתרי צהכי מדתלא שריחא
צשאינן סמוך צפותא מכלל דסמוך
צלל פומתא נמי שרי ומיקל צתרי
דרבי יהודה צעי תרמייהו ורבי יוסי
סבר צחדא סגי צאינו שמהא סס:
או דלמא. כל סמוך לעיר דקאמר
ת"ק צהכי תלא טעמיה כיון דהוי
סמוך צין דאית ליה פומתא צין דאית
ליה ואתא רבי יוסי למימר הטעם
תלוי צפותא צין סמוך צין רחוק
והכי קאמר כל שנכנסים לו צפותא הוה דמותר ואפילו הוה צמוך
תחום שבת דלא מתלי טעמא צסמיכה כלל: סרי לקולא קאמר.
כלומר מדרבי יוסי נשמע לרבי יהודה דלאו תרמייהו צעי ורבי יוסי
צתרי אקיל דמכשיר צסמוך צלל פומתא וצפותא צלל סמוך
דשמעינן לרבי יהודה דקאמר כל סמוך לעיר צין דאית ליה פומתא
צין דלית ליה פומתא ו"ל רבי יוסי כל יש לו פומתא אפי' הוה צמוך
תחום ואי סמוך לא צעי פומתא דאי רבי יוסי צפותא תלא טעמא
דאפילו הוה סמוך צעי פומתא לא הוה ליה לסיימי ואפילו צמוך
תחום שבת אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
צפותא דכיון דהוה תני כל הוה משמע דלרין פומתא סמוך או
רחוק למה לי דסיים ואפילו צמוך תחום שבת אלא לאשמעינן דלא
צעי פומתא אלא למשרי שאין סמוך ורבי יהודה דלא צעי תרמי
נמי מרישא דרבי יוסי שמע מינה מדנקט כל שנכנסין לה צפותא
כיון דכולהו פומתא אית להו הכי אצעי ליה למתני רבי יוסי אומר
אפילו צמוך תחום שבת: **מתני' אין מבקעין עצים לא מן הקרדוס**
כו'. לפי סוגיא של גמרא היא מתפרשת: לא בקרדוס. קמס קרדוס
עשוי כמין כלי אומנות שעושין בו אוכפות וסרגות שקורין אישי"ש:
יש שעשוי כעין כלי האומן שקורין צידגוא"ה שראשו הקצר דומה
לקרדומות שלנו וראשו השני דומה לכלי אומני אוכפות וסרגות
הקסוסים: ולא צמגריה. שגי"ה כעין סקין מלאה פגימות וממחר
לקוך בו עצים וכלי אומן הוה: מגל. דולוייר"א או שרפ"א. וכולן
כלי אומן הן ונראה כעושה בו מלאכה לפיכך אסור: אלא צקופין. קמס
קופין הוה סקין של קצבי דומה לקרדומות שלנו שאינן כלי אומן ויש
שעושין בו שני ראשין והשני דומה לקרדוס האוכפות דשמעינן
מיניה צגמרא ומינה קממיה לאו למלאכת אומן הוה: גב' והאמרת

אין מבקעין עצים.
ציו"ט, לא מן הקרדוס.
הקרדוס וז על צב וז
צקרקע ועומדות לצנין
(דע"ל ב) מולר של הקרדוס
המוקלות וסדורות לצנין
(שבת פ"ג). ולא מן
הקרדוס
הקורה
בר"ט. הינה שגשגיה
היס ומשגתא להקפה
קימא ואפילו הכי אסור
הואל וצין השמשות לא
איתן להי (שם) ואע"פ
שעומדת מעשיו להקפ
הואל וצין השמשות לאו
להי קימא, כיון דמתקלי
לצין השמשות מתקלי
למילי ומלא (דע"ל ב).

א (מוספתא פ"ג) ג לעיל
צ: שבת קמ"א, ג' רש"א
ולא משמע הכי,

הגרות הב"ח
(א) תוס' ד"ה איבעיא להו
וכו' ר' יוסי אומר ואפילו
צמוך תחום שבת לטעמיה:

לעני רש"י
איישי"ש [אישי"א].
קרדוס של עיש אוכפים.
צידגוא"ה [צידגוא"ה].
כלי של גנרים שחותר
משני צדדיו. שגי"ה
[שיר"א]. משהו.
דולוייר"א [דולוייר"א].
מעצד (מעין גרון).
שרפ"א. מגל. מוקפה.

מוסף רש"י
אין מבקעין עצים.
ציו"ט, לא מן הקרדוס.
הקרדוס וז על צב וז
צקרקע ועומדות לצנין
(דע"ל ב) מולר של הקרדוס
המוקלות וסדורות לצנין
(שבת פ"ג). ולא מן
הקרדוס
הקורה
בר"ט. הינה שגשגיה
היס ומשגתא להקפה
קימא ואפילו הכי אסור
הואל וצין השמשות לא
איתן להי (שם) ואע"פ
שעומדת מעשיו להקפ
הואל וצין השמשות לאו
להי קימא, כיון דמתקלי
לצין השמשות מתקלי
למילי ומלא (דע"ל ב).

מוסף תוספות
א. שהוא בגדולי קרקע
ומעמר אסור ב"ט.
רש"י חדש שבת עג: ד"ה
אפי' ב. כדאמרין האי
מאן דכניף מלאה
ממלאהא חייב משום
מעמר. שטה. ג. או
מעיקר חתלת
לקיטתו כמקושש בשדה.
רש"י א"ש. ט. אבל זה
שכבר היה נכנס בקרפף
ותפוזר אין בו משום
מעמר. ט.